

سرشناسه	: طوسی، اسدالله،
عنوان و نام پدیدآور	: سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر و اهل بیت علیهم السلام در خانه و خانواده/ مؤلف اسدالله طوسی.
مشخصات نشر	: قم : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله علیه ، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ج.
فروست	: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام رحمته الله علیه ؛ ۹۸۱. علوم تربیتی؛ ۲۵.
شابک	: ج. ۳ : ۹-۷۶۱-۴۱۱-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فاپا (برونسپاری).
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: نمایه.
مندرجات	: ج. ۳. همسران شایسته.
موضوع	: اسلام و خانواده.
موضوع	: تربیت خانوادگی (اسلام).
موضوع	: چهارده معصوم _ اخلاق.
شناسه افزوده	: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله علیه
رده‌بندی کنگره	: س۹ ۸۶ط/۱۷/۲۳۰ BP
رده‌بندی دیوبی	: ۲۹۷/۴۸۳۱
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۲۰۰۶۴۵۱

سیره تربیتی اخلاقی پیامبر و اهل بیت علیهم السلام در خانواده

همسران شایسته

(۱۲)

اسدالله طوسی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (قدس سره)

۱۳۹۱

شماره ردیف ۹۸۱
شماره موضوعی علوم تربیتی - ۲۵
۱۳۹۱ - ۳۷

■ سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر و اهل بیت علیهم السلام و خانواده: همسران شایسته / ج ۳

● نویسنده: اسدالله طوسی

● ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

● چاپ: نگارش

● نوبت و تاریخ چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۱

● شمارگان: ۱۰۰۰

● قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

● دفتر مرکزی: قم، خیابان شهدا، کوی ممتاز، پلاک ۳۸
تلفن و نمابر: ۷۷۴۲۳۳۶-۰۲۵۱

● شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
تلفن: ۲۱۱۳۶۲۹-۰۲۵۱

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۱-۴۸۲-۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۵	تقدیم
۱۵	مقدمه معاونت پژوهش
۱۹	سپاسگزاری
۲۱	پیشگفتار

فصل نخست: ازدواج و تشکیل خانواده

۲۷	الف) اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده در اسلام
۳۱	ب) آثار و برکات تشکیل خانواده
۳۱	۱. سکونت و آرامش
۳۳	۲. مودت و رحمت
۳۴	۳. پاسخ به نیازهای مادی و معنوی
۳۷	۴. رضا و خشنودی خداوند
۳۸	۵. فراهم شدن زمینه پیشرفت در امور دنیوی و اخروی
۳۹	۶. تولید نسلی پاک و تربیت فرزندان صالح
۴۱	۷. حفظ گوهر عفت و پاک دامن زوجهین

۴۲	۸ کسب تجربه، پختگی و کمال
۵۰	خلاصه فصل نخست

فصل دوم: انتخاب همسر

۵۴	الف) اهمیت و دقت در انتخاب همسر
۵۸	سیره اهل بیت علیهم السلام
۸۵	ب) شاخص‌ها و معیارهای انتخاب همسر
۸۷	۱. ایمان، دین‌داری و پرهیزکاری
۸۷	۱-۱. اهمیت رعایت معیار ایمان در قرآن و روایات
۹۱	۱-۲. سیره اهل بیت علیهم السلام
۱۱۶	۲. خوش اخلاقی
۱۱۹	۲-۱. آثار و پیامدهای خوش اخلاقی و بدخلقی همسران
۱۲۳	۲-۲. اهمیت رعایت معیار خوش اخلاقی در قرآن و روایات
۱۲۸	۲-۳. سیره اهل بیت علیهم السلام
۱۴۰	۳. اصالت خانوادگی
۱۴۲	۳-۱. پیامدهای توجه یا بی‌توجهی به معیار اصالت خانوادگی
۱۴۶	۳-۲. تأکید بر رعایت معیار اصالت خانوادگی در قرآن و روایات
۱۵۳	۳-۳. سیره اهل بیت علیهم السلام
۱۶۹	ج) ازدواج فامیلی
۱۷۴	د) لزوم ازدواج به‌هنگام
۱۸۶	خلاصه فصل دوم

فصل سوم: مراسم ازدواج

۱۹۰	الف) تدارک و تهیه منزل
۱۹۵	ب) تزئین اطاق عقد و خانه عروس و داماد

ج) تکبیر و سپاس خداوند.....	۱۹۸
د) شعرخوانی.....	۲۰۰
ه) دعا.....	۲۰۲
و) ولیمه.....	۲۰۶
ز) جهیزیه.....	۲۰۹
ح) مهریه.....	۲۱۲
۱. نوع و مقدار مهریه.....	۲۱۴
۱-۱. آموزش معارف دین.....	۲۱۵
۱-۲. آموزش قرآن.....	۲۱۶
۱-۳. زره جنگی.....	۲۱۷
۱-۴. آزادی از بندگی.....	۲۱۹
۱-۵. مهرالسّنه.....	۲۱۹
۲. چگونگی هزینه کردن مهریه.....	۲۲۳
خلاصه فصل سوم.....	۲۲۷

فصل چهارم: بایسته‌های اخلاقی در روابط همسران

الف) عشق و محبت به همسر.....	۲۳۵
۱. اهمیت و جایگاه محبت به همسر.....	۲۳۶
۲. آثار و برکت‌های ابراز محبت به همسر.....	۲۴۲
۳. شیوه‌های ابراز محبت به همسر.....	۲۵۱
۳-۱. دربارهٔ خلق و خوی پسندیدهٔ همسرمان سخن بگوییم.....	۲۵۲
۳-۲. از همسرمان تعریف و تمجید کنیم.....	۲۵۷
۳-۳. با او هم‌نشین باشیم.....	۲۵۹
۳-۴. هم‌صحبت خوبی برای همسرمان باشیم.....	۲۶۲

- ۳-۵. گاه با همسرمان درددل کنیم..... ۲۶۵
- ۳-۶. از همسرمان دلجویی کنیم..... ۲۶۷
- ۳-۷. خود را برای همسر بیاراییم..... ۲۷۳
- ۳-۸. در مواقع لازم از همسرمان دفاع کنیم..... ۲۸۱
- ۳-۹. رفاه و آسایش همسر را تأمین کنیم..... ۲۸۶
- ۳-۱۰. نیازهای همسر را به خوبی برآوریم..... ۲۸۸
- ۳-۱۱. صداقتمان را به همسر نشان دهیم..... ۲۸۹
- ۳-۱۲. امین و حافظ اسرار همسرمان باشیم..... ۲۹۱
- ۳-۱۳. خاطرات و مناسبت‌های خوشایند همسرمان را به یاد آوریم..... ۲۹۵
- ۳-۱۴. با بهانه‌های گوناگون به همسرمان هدیه بدهیم..... ۲۹۷
- ب) اکرام و احترام به شخصیت همسر..... ۳۰۲
۱. اهمیت و جایگاه احترام به همسر..... ۳۰۲
۲. آثار و برکات اکرام و احترام به همسر..... ۳۰۹
۳. شیوه‌های اکرام همسر و احترام به وی..... ۳۱۹
- ۳-۱. به شخصیت و موقعیت همسرمان توجه کنیم..... ۳۲۰
- ۳-۲. از پیشواز و بدرقه همسرمان دریغ نکنیم..... ۳۳۵
- ۳-۳. همیشه به همسرمان سلام کنیم..... ۳۳۸
- ۳-۴. به همسرمان وفادار باشیم..... ۳۴۱
- ۳-۵. به فرزندان همسرمان احترام بگذاریم..... ۳۴۳
- ۳-۶. برای دوستان همسرمان احترام قایل شویم..... ۳۴۷
- ۳-۷. در حد توان به همسرمان کمک کنیم..... ۳۴۹
- ج) خوش اخلاقی و خوش رفتاری با همسر..... ۳۶۱
۱. اهمیت و جایگاه خوش اخلاقی و خوش رفتاری با همسر..... ۳۶۱

۳۶۸.....	۲. آثار و برکات خوش رفتاری با همسر.....
۳۸۴.....	۳. شیوه‌های خوش رفتاری با همسر.....
۳۸۴.....	۳-۱. با همسرمان رفتاری مؤدبانه داشته باشیم.....
۳۹۷.....	۳-۲. پس از ارتکاب خطا عذرخواهی کنیم و عذر او را نیز بپذیریم.....
۴۰۸.....	۳-۳. با همسرمان مدارا کنیم.....
۴۲۱.....	۳-۴. در برابر بدخلفی‌های همسر بردبار باشیم.....
۴۲۹.....	۳-۵. در قبال همسرمان ایثار کنیم.....
۴۳۴.....	۳-۶. از همسرمان تشکر و قدردانی کنیم.....
۴۳۸.....	۳-۷. باوفا باشیم و بدقولی نکنیم.....
۴۳۹.....	۳-۸. هنگام نیاز از همسرمان تمکین کنیم.....
۴۴۷.....	خلاصه فصل چهارم.....

نتیجه‌گیری و پیشنهادها کاربردی

۴۵۱.....	الف) خلاصه و نتیجه‌گیری.....
۴۵۴.....	ب) پیشنهادها کاربردی.....
۴۵۵.....	۱. توصیه‌های کاربردی در ازدواج و انتخاب همسر.....
۴۶۱.....	۲. توصیه‌های کاربردی در روابط زناشویی.....
۴۷۵.....	کتابنامه.....
۴۸۷.....	نمایه‌ها.....

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق جهان ما که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه ها و ترفندها که برای محو مسیح آن نساخته اند. چه تلخ واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام دار کوشش های خالصانه و پایان ناپذیر حقیقت جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به ویژه اسلام و پیامبر اکرم ﷺ و جانشینان برحق و گرامی او ﷺ، برجسته ترین است.

دانشمندان نام آور شیعه رسالت خطیر و بی نظیر خویش را بهره گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته و در این راه دیده ها سوده و جان ها فرسوده اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از

شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت‌دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخبر خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بازیابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرزوبوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان رد پای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این‌روی، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازمان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» از آغاز تأسیس براساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و

دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو تعلیم و تربیت و سیره اهل بیت (ع) که با تلاش پژوهشگر ارجمند، حجت‌الاسلام اسدالله طوسی نگارش یافته است. هدف اصلی نویسنده، ارائه سیمای روشنی از سیره پیامبر و اهل بیت (ع) در ارتباط با همسرانشان در زمینه مسائل اخلاقی و تربیتی است.

معاونت پژوهش از مؤلف محترم و آقایان حجج اسلام والمسلمین دکتر مرتضی آقانه‌رانی و دکتر سیداحمد رهنمایی (ع) را مشاوره، نظارت، مطالعه و ارائه نظرهای سودمندشان، بر اتقان و غنای اثر افزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متعال خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ع)